

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-6-7>

УДК 339.5:339.9

JEL F02, F13, F21, F6, O19

О. О. Івашук

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
фінансових технологій та банківського бізнесу
Західноукраїнського національного університету, м. Тернопіль
e-mail: ogaoolga@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3997-9394>

О. В. Івашук

аспірант кафедри міжнародної економіки
Західноукраїнського національного
університету, м. Тернопіль
e-mail: oleg.iva12@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6261-8688>

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ТА ТОРГОВЕЛЬНИЙ КОМПОНЕНТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ МЕГАТРЕНДІВ

Аргументовано, що під впливом глобальних мегатрендів формуються виклики для національних економік. Оцінено основні глобальні мегатренди, що впливають на економічні, соціальні та екологічні результати. З'ясовано основні тренди, які мають довгострокові тенденції, та виокремлено сфери, які вони охоплюють. Деталізовано основні тренди в економіці. Аргументовано вплив війни в Україні на глобальну нестабільність. Проаналізовано основні форми економічної дипломатії. Зроблено акцент на інвестиційній, торговельній та фінансовій дипломатії. З'ясовано основні зміни в інвестиційній та зовнішньоторговельній політиці України, що відбулися останніми роками. Серед них важливе місце посідає активізація євроінтеграційних процесів. Проаналізовано зміни в зовнішній торгівлі України, обґрунтовано необхідність посилення експортного потенціалу та розширення присутності на ринках країн світу. Як одну з тенденцій визначено зміну структури прямих іноземних інвестицій в економіку України. Акцентовано на забезпеченні енергетичної безпеки держави та обґрунтовано роль енергетичної дипломатії як складової економічної. Визначено основний фокус економічної дипломатії України в сучасних умовах і в перспективі.

Ключові слова: глобальні мегатренди, глобальна невизначеність, економічна дипломатія України, інвестиційна дипломатія, фінансова дипломатія, енергетична дипломатія, зовнішня торгівля, іноземні інвестиції.

Ivashchuk O. O., Ivashchuk O.V. INVESTMENT AND TRADE COMPONENTS OF UKRAINE'S ECONOMIC DIPLOMACY IN THE CONTEXT OF GLOBAL MEGATRENDS

The article analyzes the peculiarities of economic diplomacy in the context of global uncertainty. The authors argue that challenges for national economies are being developed under the influence of global megatrends. The main global megatrends affecting economic, social, and environmental outcomes are assessed. The article identifies the main trends that have long-term tendencies and highlights the areas they cover: nature, people, government, technology, and economy. The authors detail the main trends in the economy, in particular, the formation of a circular economy, the growth of corporate responsibility, rising inequality, changes in the labor market, the vulnerability of global value chains, etc. The world is experiencing not just crises but permanent crises, essentially creating a state of permanent instability. The impact of the war in Ukraine on global instability is argued. The main forms of economic diplomacy are analyzed. Emphasis is placed on investment, trade, and financial diplomacy. Significant differences in the positions of scholars on the components of economic diplomacy are revealed. The article argues that the emergence of new global trends and their transformation into global megatrends leads to the emergence of new types of economic diplomacy. The main changes in the investment and foreign trade policy of Ukraine in recent years are identified, with the intensification of European integration processes taking an important place among them. The authors confirm that the EU remains a leading partner for Ukraine, providing assistance in the economic, humanitarian, and military spheres. Changes in Ukraine's foreign trade are analyzed and the need to strengthen export capacity and expand its presence in the markets of the world is substantiated. The changes in the geographical structure, primarily in the export of goods from Ukraine, are detected. The NAZOVNI platform is favorable for the development of Ukraine's export capacity. The changes in the structure of foreign direct investment in Ukraine's economy are identified as one of the trends. The Advantage Ukraine platform is positive for finding potential investors and implementing projects. Special attention is paid to ensuring the energy security of the state and the role of energy diplomacy as a component of economic diplomacy is substantiated since energy management has a direct impact on economic development and stability. The expansion of international partnerships and the attraction of funds for the reconstruction of Ukraine are noted, but this process requires support and guarantees from the state. The following priorities of Ukraine's economic diplomacy in the current conditions and for the future are determined: the development of a foreign policy strategy adapted to external challenges, implementation of strategies to support and protect national interests, development of effective integration of Ukraine into the global economic space, diversification of trade relations, etc.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

Keywords: *global megatrends, global uncertainty, economic diplomacy of Ukraine, investment diplomacy, financial diplomacy, energy diplomacy, foreign trade, foreign investment.*

Постановка проблеми. Процеси глобалізації докорінно змінили міжнародне партнерство, взаємодію країн і залучення їх у глобальну економіку. Вони створили додаткові можливості для економічного розвитку та зростання, водночас відбувається переформатування глобального простору та його поділ на сфери впливу, формування коаліцій країн, а глобальна економіка під впливом різних чинників періодично втрачає рівновагу, відбувається сповільнення темпів економічного зростання, стан рецесії набуває затяжного характеру. Через певний період часу вона знаходить ресурси та сили на відновлення, що, однак, не завжди відповідає очікуванам прогнозам. Останні десятиліття продемонстрували не лише економічні кризи, але й кризу глобальної довіри, геополітичної нестабільності та формування нового світового порядку. Саме за таких обставин глобальної невизначеності країни намагаються підтримати свою конкурентоспроможність на світових ринках, залишатися відкритими для інвестицій та торгівлі. З огляду на наявні глобальні виклики економічна дипломатія відіграє ключову роль для підтримання економічної активності країн і сприяння економічній інклюзії їх у глобальний простір.

Аналіз останніх досліджень. Серед українських дослідників проблематика інвестиційної та торговельної діяльності країн отримала належне висвітлення в наукових працях і монографічних дослідженнях. Традиційно науковці розглядають її в

контексті зовнішньоекономічної діяльності країн через залучення іноземних інвестицій та експортно-імпорту діяльність суб'єктів міжнародного бізнесу. Щодо питань економічної дипломатії, то їм присвятили свої праці В. Вергун, В. Залізнюк, Р. Зварич, В. Іванова, Н. Кравчук, О. Птащенко, К. Фліссак, О. Шаров та ін. Але питання ефективності інвестиційних ініціатив і диверсифікації торговельних відносин у контексті економічної дипломатії України, що реалізується під впливом глобальних мегатрендів, є недостатньо розкритими та потребують подальших наукових пошуків.

Метою статті є обґрунтування інвестиційного та торговельного компонентів економічної дипломатії України за обставин глобальної невизначеності та формування глобальних мегатрендів.

Основні результати дослідження. Стратегічне позиціонування країн під впливом глобальних мегатрендів передбачає врахування всіх критично важливих для національних економік викликів, які змінюють економічний ландшафт. Зарубіжні дослідники по-різному формують структуру цих мегатрендів і визначають вагу кожного з них, проте узагальнення дає змогу виділити провідні. Експерти ООН визначили п'ять мегатрендів, що впливають на економічні, соціальні та екологічні результати. Ними є зміна клімату, значні демографічні зміни, особливо старіння суспільств у всьому світі, урбанізація, цифрові та руйнівні технології, нерівність [1].

Рис. 1. Мегатренди за версією The Finnish Innovation Fund Sitra

Джерело: [2].

The Finnish Innovation Fund Sitra у звіті «Megatrends 2023» [2] визначив тренди, які перешкоджають сталому розвитку, поглиблюють нестабільність і будуть визначати майбутнє, наголошуючи «на екологічній реконструкції,

економічному відновленні, зміцненні участі та розширенні можливостей, а також посиленні мислення, орієнтованого на майбутнє, та здатності суспільства до змін» [2]. Ці довгострокові тенденції охоплюють такі сфери: природа (вона є центральною

серед мегатрендів, бо від екологічної реконструкції залежить життєздатність усіх інших сфер), людина, влада, технології та економіка (рівномірно розподілені по колу та рівні за значеннями). Зміна клімату, вичерпність ресурсів, виснаження ґрунтів та інші тенденції стають архіважливими, бо поглиблюють кризу екологічної стійкості. Тому все частіше на дискусійних майданчиках зустрічаємо поняття «кліматична дипломатія» та «екологічна дипломатія». Останніми роками світ заговорив не просто про кризові явища та кризи, які мають циклічний характер, а про перманентні кризи, суть яких полягає у формуванні стану стійкої нестабільності, охоплюючи економічну та соціальну сфери, екологічні катастрофи, кризи демократії та політичну нестабільність тощо.

Основні тренди в економіці охоплюють:

- перенесення акценту на моделі циркулярної економіки, де в пріоритеті ефективне використання ресурсів;
- зростання корпоративної відповідальності та розроблення компаніями стратегій сталого розвитку;
- зміну в структурі споживачів та їхнього економічного впливу;
- обрання напряму розвитку економіки відповідно до можливостей розвитку та ресурсів;
- зростання нерівності та розрив у багатстві;
- зміни на ринку праці та переорієнтацію праці й навичок;
- зміщення акценту з фінансового капіталу на природні ресурси та соціальний капітал;
- формування нових видів економічного мислення, які змінюють ринки;
- уразливість глобальних ланцюгів додатної вартості, що посилює акцент на формуванні їхньої стійкості та гнучкості;
- появу нових альтернативних економічних показників, які вимірюють економічний розвиток (через добробут людини та її цінності, стійкість навколишнього середовища тощо) [2].

Під впливом глобальних мегатрендів змінюються всі сфери та галузі, водночас вони мають глобальний і системний характер. Упродовж останнього десятиліття вони впливають як на глобальні тренди економічної дипломатії, так і на тренди економічної дипломатії України. Війна в Україні стала тим чинником, який поглибив глобальну нестабільність і вплинув на формування глобальних мегатрендів (рис. 2). З другого боку, сама економічна дипломатія України зазнала різких змін з початку війни 2022 р.

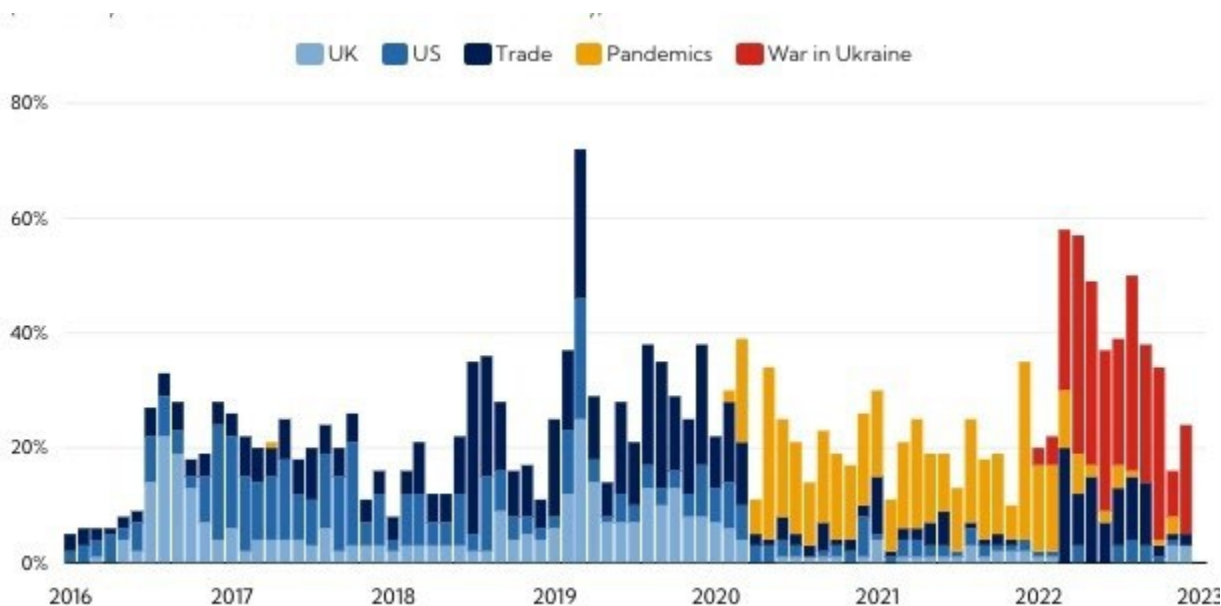

Рис. 2. Драйвери глобальної невизначеності

Джерело: [3].

Беручи до уваги окреслені мегатренди, пропонуємо таку композиційну структуру економічної дипломатії. Безперечно, традиційні форми економічної дипломатії – інвестиційна та комерційна (торговельна) – є в основі структури економічної дипломатії. Щодо фінансової дипломатії, то науковці по-різному ідентифікують її місце в економічній дипломатії. Професор О. Шаров, деталізуючи різновиди економічної дипломатії, ототожнює фінансову та інвестиційну дипломатію і зазначає, що її об'єктом є «зовнішні фінансові (боргові, інвестиційні, податкові) відносини» [4],

натомість в окремий та найперший вид економічної дипломатії виділяє торговельну (комерційну). У науковому дослідженні професор К. Фліссак не виокремлює фінансову дипломатію як окремий вид економічної дипломатії, а трактує її як фінансову складову та пропонує такі об'єкти економічної дипломатії у фінансовій сфері: ціновий аспект зовнішньої політики, інвестиційне співробітництво, міжнародне фінансове кооперування, зовнішні запозичення (супровід державного боргу) [5, с. 304-305]. Н. Кравчук наголошує на міждисциплінарному характері фінансової дипломатії та дотримується

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

думки, що «фінансова дипломатія не є вторинною щодо класичної (політичної) та економічної дипломатії, а функціонує як об'єктивна самостійна форма». Дослідниця обґрунтовує, що такий підхід має об'єктивний характер, що передусім зумовлено глобалізацією і транснаціоналізацією бізнесу, дедалі більшою активністю недержавних акторів, розвитком інформаційних і комунікаційних технологій [6]. Типізуючи комерційну дипломатію, вітчизняна дослідниця І. Безверха не виокремлює фінансову та інвестиційну дипломатію, натомість пропонує трактувати комерційну дипломатію як специфічну сферу «дипломатичної діяльності, яка передбачає використання державою (у співпраці з недержавними суб'єктами) дипломатичних каналів та інструментів для сприяння торгівлі та інвестиціям з метою розширення бізнес-можливостей національних компаній, зменшення та усунення бар'єрів для торгівлі та інвестицій, підвищення конкурентоспроможності та розвитку національної економіки» [7]. Щодо зарубіжних дослідників, то вони виокремлюють фінансову дипломатію як складову економічної, обґрунтовуючи це тим, що економічна дипломатія еволюціонує та «зазнала змін за останні два десятиліття із закінченням холодної війни та поступом глобалізації» [8]. Отже, фінансова дипломатія робить акцент на розвитку фінансових відносин, включно з управлінням державним боргом, фінансовим підтриманням макроекономічної стабільності та ін.

Інвестиційна дипломатія іноземними дослідниками не виокремлювалася як окремий напрям економічної дипломатії, хоча є достатньо наукових досліджень і статей щодо поєднання їх та взаємовпливу як на макро-, так і мікрорівні [9; 10; 11]. Водночас інвестиційна дипломатія залишається стратегічним напрямом зовнішньоекономічної політики держави та спрямована на підвищення конкурентоспроможності країни, забезпечення економічного добробуту та підвищення іміджу країни через залучення та ефективне вкладення іноземних інвестицій, використовуючи дипломатичні канали та канали публічної дипломатії. Інвестиційна дипломатія має короткострокові та довгострокові ефекти. Короткострокові полягають у залученні / вкладенні інвестицій, довгострокові – в отриманні соціально-економічного ефекту від них.

Тому очевидно, що поява нових глобальних тенденцій, трансформація їх у глобальні мегатренди зумовлює появу нових видів економічної дипломатії, які формують зовнішньоекономічну політику держави, сприяють активізації інвестиційної та торговельної діяльності, ураховують ймовірні виклики для реалізації країнами національних інтересів.

Інвестиційна та зовнішньоторговельна політика України останніми роками зазнали суттєвих змін, серед яких виокремимо головні.

1. Активізація євроінтеграційних процесів і наближення України до європейського ринку (рис. 3).

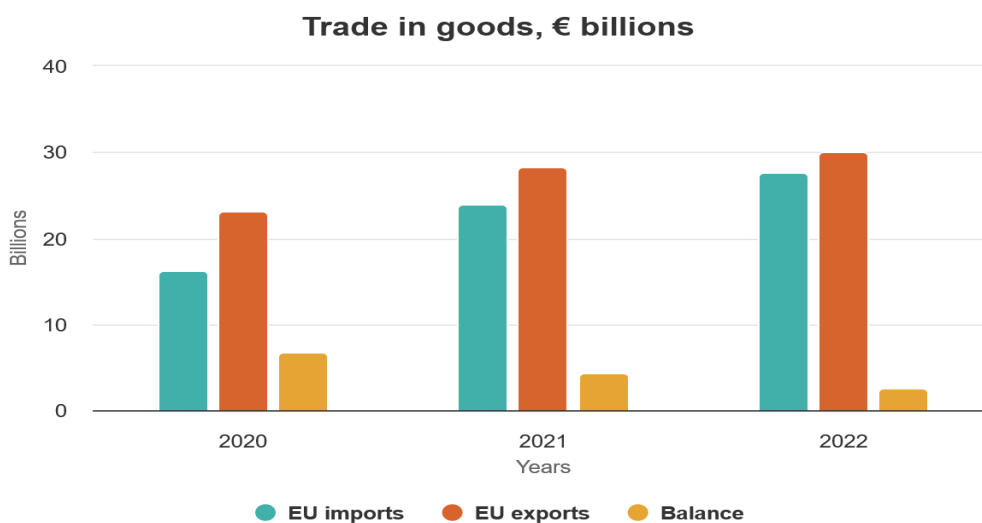

Рис. 3. Динаміка торгівлі товарами ЄС з Україною

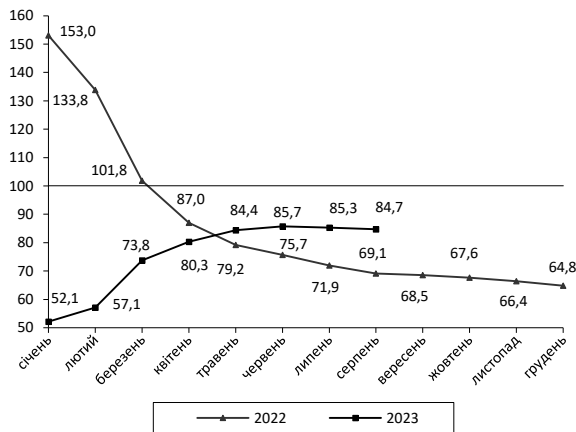
Джерело: [12].

У червні 2022 р. наша країна отримала статус країни-кандидата на членство в ЄС. Щоб підтримати Україну в торговельній сфері, з 04.06.2022 р. ЄС тимчасово призупинив усі мита та заходи торговельного захисту на імпорту з України до ЄС. Це допомогло утримати торгівлю між ЄС та Україною на майже довоєнному рівні, незважаючи на тенденцію швидкого падіння торговельних потоків унаслідок війни [12]. Для України ЄС зберігає роль провідного партнера, який надає сприяння в економічній, гуманітарній та військовій сферах.

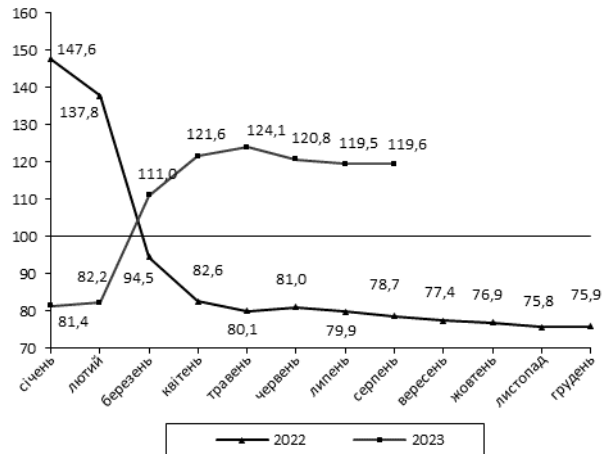
Зміни в динаміці та структурі зовнішньої торгівлі України товарами та послугами, що обумовлено війною. 2022 р. продемонстрував різке падіння показників після лютого місяця [13]. За даними Державної служби статистики України, за 8 місяців 2023 р. експорт товарів з України становив 24 474,9 млн дол. США (84,7% порівняно з відповідним періодом 2022 р.), а імпорту товарів – 41 141,7 млн дол. США (119,6%) [14]. Серед послуг найбільша частка в експорті припадала на ІТ-послуги – 40,5%, транспортні послуги – 32,3%, на

ділові послуги – 11,2%. У I півріччі 2023 р. найбільша питома вага в експорті товарів з України припадала на продукцію АПК та харчової промисловості – 60,6%,

продукцію металургійного комплексу – 10,9% і на продукцію машинобудування – 8,9%.

а) експорт

б) імпорт

Рис. 4. Темпи зростання (зниження) експорту та імпорту товарів (порівняно з відповідним періодом попереднього року, наростаючим підсумком), %

Джерело: [14].

2. Посилення експортного потенціалу та розширення присутності на ринках країн світу (рис. 5). Відбулися зміни в географічній структурі, передусім експорту товарів з України: зменшення до країн СНД – на 67,1%, Америки – 63,5%, Африки – 62,2%, Австралії і Океанії – 60,8%, Азії – на 58,4% та збільшення до країн Європи – на 0,9% [13]. У 2022 р. **Україна здійснювала експорт товарів і послуг до 233 країн і територій світу.** За експортом провідними партнерами були Польща, Румунія, Туреччина, Китай, Угорщина та Німеччина [15]. Сприятливою у цьому напрямі є платформа «Nazovni» [16], за допомогою якої українські експортери товарів і послуг отримують допомогу дипломатичних представництв України за кордоном у пошуку ринків збуту та партнерів. Для цього підприємство має відповідати певним критеріям, які зазначені на сайті платформи, та пройти реєстрацію. Після заповнення заявки, якщо компанія визначилася з країною експорту, представники дипломатичних установ України за кордоном надають рекомендації щодо виходу на ринок країни, де вони розташовані, потенційних партнерів, імовірних форумів і виставок.

3. Зміна структури прямих іноземних інвестицій в економіку України. З огляду на сучасні тенденції економічного розвитку нашої країни відбувається перехід до залучення інвестицій у відновлення критичної інфраструктури. Водночас створюються умови для залучення іноземних інвестицій у різні сфери. Платформа Advantage Ukraine була створена в Україні для пошуку потенційних інвесторів і можливості реалізації проектів. Інвестиційне меню платформи містить такі сфери: оборонно-промисловий комплекс, металургія та металообробка, агропромисловий комплекс, енергетика, фармацевтика, природні ресурси,

логістика та інфраструктура, меблева та деревообробна промисловість, інноваційні технології, промислове виробництво [18].

4. Забезпечення енергетичної безпеки. Погоджуємося з позицією науковців, що енергетичну дипломатію слід уважати одним з елементів економічної дипломатії, адже управління енергетичними ресурсами, включно з питаннями забезпечення енергетичної безпеки та інвестування в цю сферу, безпосередньо впливає на розвиток економіки та її стабільність. Наприклад, український науковець О. Горбачук вважає, що «в умовах російсько-української війни проблема забезпечення стабільної діяльності електроенергетичної галузі потребує не тільки великих зусиль спеціалістів електроенергетики, але також і українських дипломатів, які мусять на міжнародному рівні створити умови для інтеграції України в Європейську енергетичну систему» [19]. Енергетична дипломатія потребує координації зусиль різних інституцій, щоб правильно реалізувати енергетичну стратегію України (Енергетична стратегія України на період до 2050 року [20] була схвалена у квітні 2023 р.), її позиціонування на міжнародних ринках і збільшення присутності в міжнародних організаціях.

5. Розширення міжнародного партнерства та залучення коштів на відбудову України. Багато країн займають активну позицію щодо реалізації спільних з українською стороною проектів для розширення економічних зав'язків. Зауважимо, це потребує створення системи гарантій або оновлення наявних умов для інвесторів. Для отримання допомоги від інших країн і міжнародних організацій Україна бере участь у різного роду заходах відповідного спрямування.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

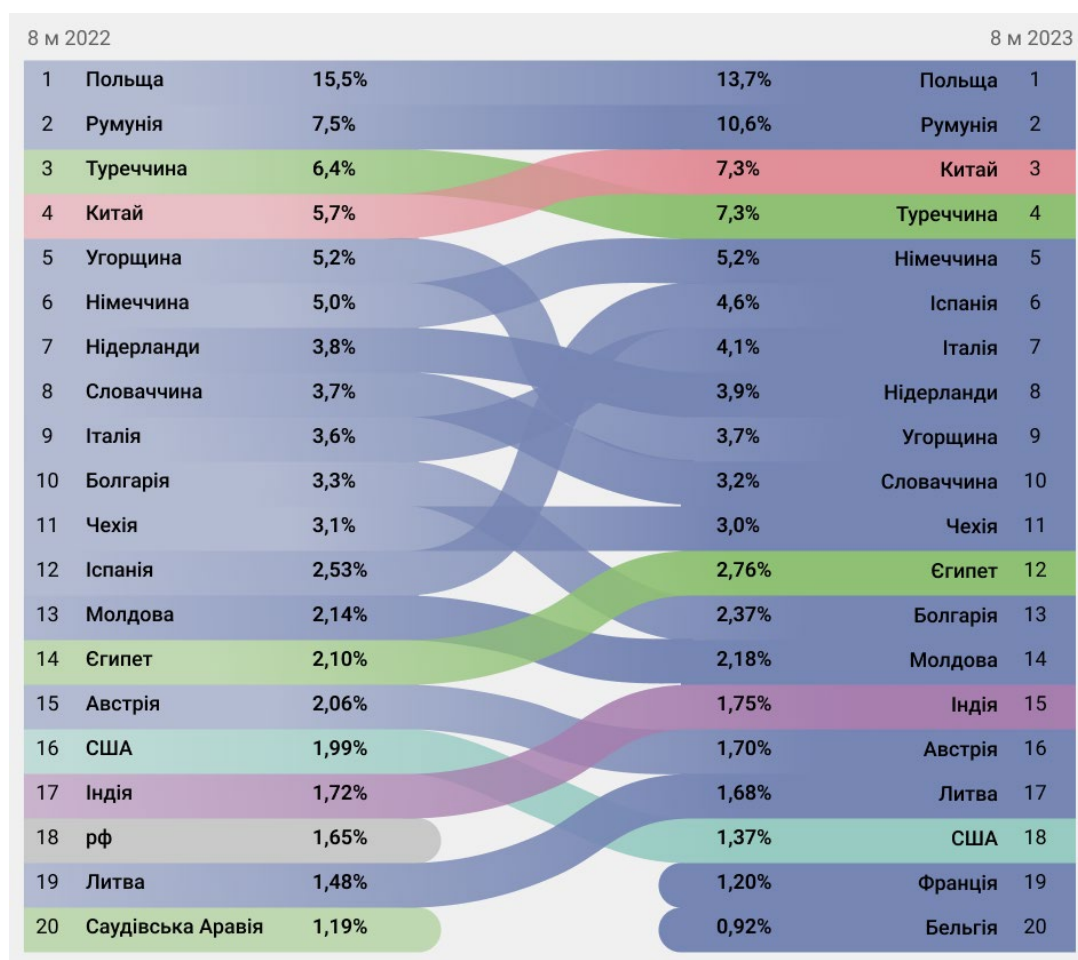

Рис. 5. Зміна країн експорту товарів з України, 8 місяців 2022 р. та 8 місяців 2023 р.

Джерело: [17].

Зазначені тренди економічної дипломатії України не є сталими, вони динамічно змінюються, зазнають трансформацій під впливом як глобальних мегатрендів, так і внутрішніх ризиків і викликів, серед яких найбільший вплив справляє війна, яка після 2022 р. повністю змінила економіку країни, її зовнішню політику та стратегічне партнерство.

Висновки. Отже, з огляду на інвестиційне та торговельне спрямування економічної дипломатії України її реалізація в сучасних умовах та в перспективі має зосереджуватися на формуванні адаптованої до зовнішніх викликів стратегії зовнішньої політики та реалізації стратегій захисту національних інтересів (особливо в контексті геополітичних викликів і війни); розробленні ефективної інтеграції України в глобальний економічний простір через посилення торговельних відносин та інвестиційних зв'язків; диверсифікації торговельних відносин, урахування національних інтересів та питань економічної безпеки; реалізації інвестиційних ініціатив, спрямованих на збільшення іноземних інвестицій в українську економіку та налагодження інвестиційного партнерства з країнами й міжнародними організаціями для відбудови економіки в післявоєнний період.

Список використаних джерел

1. Antaki M. Megatrends and their impact on the global investment and scape. *World Economic*

Forum: Website. 18.01.2023. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2023/01/megatrends-and-their-impact-on-global-investing-davos23>

2. Dufva M., Rekola S. Megatrends 2023. Understanding an era of surprises. *Sitra*: Website. 09.03.2023. URL: <https://www.sitra.fi/en/publications/megatrends-2023>

3. Ahir H., Bloom N., Furceri D. Global Economic Uncertainty Remains Elevated, Weighing on Growth. *IMF*: Website. 26.01.2023. URL: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2023/01/26/global-economic-uncertainty-remains-elevated-weighing-on-growth>

4. Шаров О. Економічна дипломатія як симбіоз науки та політики. *Міжнародна економічна політика*. 2018. № 1. С. 63-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Мер_2018_1_5

5. Фліссак К. А. *Економічна дипломатія у системі забезпечення національних інтересів України*: монографія. Тернопіль: Новий колір, 2016. 812 с.

6. Кравчук Н., Луцишин О. Фінансова дипломатія у міждисциплінарному дискурсі. *Світ фінансів*. 2021. Вип. 2. С. 129-145. DOI: <https://doi.org/10.35774/sf2021.02.129>

7. Безверха І. А. Типізація комерційної дипломатії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018.

Вип. 18(1). С. 35-40. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/18_1_2018ua/9.pdf

8. Bayne N. Financial Diplomacy and the Credit Crunch: the Rise of Central Banks. *Journal of International Affairs*. 2008. Vol. 62(1). Pp. 1-16. URL: <https://www.jstor.org/stable/24358141>

9. dos Santos D. S. M. *Economic Diplomacy and Foreign Direct Investment: the role of Investment Promotion Agencies – the case of InvestPorto*. 2021. 77 p. URL: <https://repositorio-aberto.up.pt/bitstream/10216/135384/2/486942.pdf>

10. Elkhamkhi W. Foreign direct Investments and diplomacy. *International Journal of Scientific and Research Publications*. 2023. Vol. 13(6). Pp. 410-412. DOI: <https://doi.org/10.29322/IJSRP.13.06.2023.p13849>

11. Gertz G., Jandhyala S., Poulsen L. N. Legalization, diplomacy, and development: Do investment treaties de-politicize investment disputes? *World Development*. 2018. Vol. 107. Pp. 239-252. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2018.02.023>

12. EU trade relations with Ukraine. Facts, figures and latest developments. *European Commission*: Website. 2023. URL: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en

13. Довідка «Зовнішня торгівля України товарами та послугами у 2022 році». *Міністерство економіки України*: сайт. 2023. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&iid=d8c92234-3b42-41a7-85c9-8c5de940ab6d&title=DovidkazovnishniaTorgivliaUkrainiTovaramiTaPoslugamiU2022-Rotsi>

14. Зовнішня торгівля України товарами у січні-серпні 2023 року. *Державна служба статистики України*: сайт. 2023. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2023/10/20.docx>

15. Експорт України у 2022 році: головні тенденції, сектори та регіони. *Експортний напрям*: сайт. 28.03.2023. URL: https://export.gov.ua/news/4570-eksport_ukraini_u_2022_rotsi_golovni_tendentsii_sektori_ta_regioni

16. Платформа Nazovni – допомога українським експортерам. *Nazovni*: сайт. 2023. URL: <https://nazovni.online>

17. Гвоздьова О., Корнилюк Р. Сильне плече аграріїв. За вісім місяців 2023-го агросектор приніс Україні у п'ять разів більше виручки, ніж металургія. Які країни купують українське? Дослідження. *Forbes.ua*: сайт. 11.10.2023. URL: <https://forbes.ua/money/silne-pleche-agrariiv-za-visim-misyatsiv-2023-go-agrosetkor-prinis-ukraini-u-pyat-raziv-bilshe-viruchki-nizh-metalurgiya-zagalom-mi-eksportovali-tovariv-na-245-mlrd-yaki-kraini-kupuyut-ukrainske-dosli-11102023-16579>

18. *Advantage Ukraine*: сайт. 2023. URL: <https://advantageukraine.com/ua>

19. Горбачук О.І. Дипломатія України в електроенергетичній сфері. *Вчені записки Університету «КРОК»*. Серія: Економіка. 2022. № 2(66). С. 17-24. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-66-17-24>

20. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2050 року: розпорядження

Кабінету Міністрів України від 21.04.2023 р. № 373-р. *Урядовий портал*: сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-enerhetychnoi-stratehii-ukrainy-na-period-do-2050-roku-373r-210423>

References

1. Antaki, M. (2023, Jan 18). Megatrends and their impact on the global investment and scape. *World Economic Forum*: Website. Retrieved from <https://www.weforum.org/agenda/2023/01/megatrends-and-their-impact-on-global-investing-davos23>

2. Dufva, M., & Rekola, S. (2023, Mar 09). Megatrends 2023. Understanding an era of surprises. *Sitra*: Website. Retrieved from <https://www.sitra.fi/en/publications/megatrends-2023>

3. Ahir, H., Bloom, N., & Furceri, D. (2023, Jan 26). Global Economic Uncertainty Remains Elevated, Weighing on Growth. *IMF*: Website. Retrieved from <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2023/01/26/global-economic-uncertainty-remains-elevated-weighing-on-growth>

4. Sharov, O. (2018). Ekonomichna diplomatiya yak symbioz nauky ta polityky [Economic diplomacy as a symbiosis of science and politics]. *Mizhnarodna ekonomichna polityka – International economic policy*, 1, 63-87. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mep_2018_1_5 [in Ukrainian].

5. Flissak, K. A. (2016). *Ekonomichna diplomatiya u systemi zabezpechennya natsional'nykh interesiv Ukrainy [Economic diplomacy in the system of ensuring national interests of Ukraine]*. Ternopil: New color. [in Ukrainian].

6. Kravchuk, N., & Lutsyshyn, O. (2021). Finansova diplomatiya u mizhdystsyplinarnomu diskursi [Financial diplomacy in interdisciplinary discourse]. *Svit finansiv – World of finance*, 2, 129-145. DOI: <https://doi.org/10.35774/sf2021.02.129> [in Ukrainian].

7. Bezverkha, I. A. (2018). Typizatsiya komertsynoyi diplomatiyi [Typology of commercial diplomacy]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: International economic relations and the world economy*, 18(1), 35-40. Retrieved from http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/18_1_2018ua/9.pdf [in Ukrainian].

8. Bayne, N. (2008). Financial Diplomacy and the Credit Crunch: the Rise of Central Banks. *Journal of International Affairs*, 62(1), 1-16. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/24358141>

9. dos Santos, D. S. M. (2021). *Economic Diplomacy and Foreign Direct Investment: the role of Investment Promotion Agencies – the case of InvestPorto*. Retrieved from <https://repositorio-aberto.up.pt/bitstream/10216/135384/2/486942.pdf>

10. Elkhamkhi, W. (2023). Foreign direct Investments and diplomacy. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 13(6), 410-412. DOI: <https://doi.org/10.29322/IJSRP.13.06.2023.p13849>

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

11. Gertz, G., Jandhyala, S., & Poulsen, L. N. (2018). Legalization, diplomacy, and development: Do investment treaties de-politicize investment disputes? *World Development*, 107, 239-252. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2018.02.023>
12. EU trade relations with Ukraine. Facts, figures and latest developments (2023). *European Commission*: Website. Retrieved from https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en
13. Dovidka «Zovnishnya torhivlya Ukrayiny tovaramy ta posluhamy u 2022 rotsi» [Reference «Ukraine's foreign trade in goods and services in 2022»] (2023). *Ministry of Economy of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=d8c92234-3b42-41a7-85c9-8c5de940ab6d&title=DovidkazovnishniaTorgivliaUkrainiTovaramiTaPoslugamiU2022-Rotsi> [in Ukrainian].
14. Zovnishnya torhivlya Ukrayiny tovaramy u sichni-serpni 2023 roku [Ukraine's foreign trade in goods in January-August 2023] (2023). *State Statistics Service of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2023/10/20.docx> [in Ukrainian].
15. Eksport Ukrayiny u 2022 rotsi: holovni tendentsiyi, sektory ta rehiony [Exports of Ukraine in 2022: main trends, sectors and regions] (2023, Mar 28). *Export direction*: Website. Retrieved from https://export.gov.ua/news/4570-eksport_ukraini_u_2022_rotsi_golovni_tendentsii_sektori_ta_rehioni [in Ukrainian].
16. Platforma Nazovni – dopomoha ukrayins'kym eksporteram [Nazovni platform – assistance to Ukrainian exporters] (2023). *Nazovni*: Website. Retrieved from <https://nazovni.online> [in Ukrainian].
17. Hvozdyova, O., & Kornilyuk, R. (2023, Oct 11). Syl'ne pleche ahrariyiv. Za visim misyatsiv 2023-ho ahrosetor prynis Ukraini u p'yat' raziv bil'she vyruchky, nizh metalurhiya. Yaki krayiny kupuyut' ukrayins'ke? Doslidzhennya [A strong shoulder of farmers. In eight months of 2023, the agricultural sector brought Ukraine five times more revenue than metallurgy. Which countries buy Ukrainian? Research]. *Forbes.ua*: Website. Retrieved from <https://forbes.ua/money/silnepleche-agrariiv-za-visim-misyatsiv-2023-go-agrosetor-prinis-ukraini-u-pyat-raziv-bil'she-viruchki-nizh-metalurhiya-zagalom-mi-eksportovali-tovariv-na-245-mlrd-yaki-kraini-kupuyut-ukrainske-dosli-11102023-16579> [in Ukrainian].
18. *Advantage Ukraine*: Website (2023). Retrieved from <https://advantageukraine.com/ua> [in Ukrainian].
19. Horbachuk, O. I. (2022). Dyplomatiya Ukrayiny v elektroenerhetychniy sferi [Ukraine diplomacy in the electrical sphere]. *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»*. *Seriya: Ekonomika – Scientific Notes of «KROK» University. Series: Economy*, 2(66), 17-24. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-66-17-24> [in Ukrainian].
20. Pro skhvalennya Enerhetychnoyi stratehiyi Ukrayiny na period do 2050 roku [On the approval of the Energy Strategy of Ukraine for the period up to 2050] (2023). Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine, adopted on 2023, Apr 04, 373-r. *Government portal*: Website. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-enerhetychnoi-stratehii-ukrainy-na-period-do-2050-roku-373r-210423> [in Ukrainian].

Надійшло 11.12.2023 р.

Scientific-practical journal "REGIONAL ECONOMY"

Scientific-practical journal "Regional economy" is a specialized scientific-practical publication, which highlights such theoretical and applied issues: the formation and implementation of state regional policy in Ukraine, the problems of socio-economic life of the regions, territorial development, environmental management and ecological security, social policy, cross-border cooperation, rural development, investment and innovation policy, Finance and banking.

Journal "Regional economy" is included in the List of scientific professional publications of Ukraine in the field of economic sciences (Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated by 7.10.2015 №1021).

The journal is included in the international scientometric database Index Copernicus, Poland - with 2012.

The journal's website: www.re.gov.ua